

Scenár integrovaného tematického bloku

Téma: Pravidlá správania na internete

Program bloku:

- Komunita - diskusia o pravidlách
- Sledovanie videa Dobrý vtip a následná diskusia
- Podoby kyberšikany
- Aplikačné úlohy (spoločné, výberové)
- Prezentácie úloh
- Reflexia

Postup pred začiatkom bloku:

- Opíš si program bloku.
- Prečítaj si kľúčové učivo (označ značkami: + súhlasím, ? nerozumiem, -nesúhlasím).
- Premysli, s akými pravidlami si sa v živote stretol? Poznáš aj nejaké vtipné, nezmyslené pravidlo?

Čo chceme deti naučiť? Úroveň pojmov (kľúčové učivo pojmové):

Najprirodzenejšou formou komunikácie pre človeka je komunikácia tvárou v tvár. Veľa ľudí ju považuje za najlepší spôsob, ako pochopiť veci v súvislosti, nielen získať informácie, ale poznať aj pocity, môcť riešiť problémy. Od malička sa učíme, ako slušne a úctivo komunikovať s rovesníkmi aj dospelými (pozdraviť, poďakovať, pýtať sa, diskutovať, počúvať iných...) Poznáme tieto zásady a pre väčšinu ľudí sú prirodzené.

Okrem tejto komunikácie sa dnes stále častejšie používa komunikácia prostredníctvom informačno-komunikačných technológií (email, „chat“, mobil, skype, sociálne siete...). Aj v elektronickom, virtuálnom svete existujú a stále sa vytvárajú pravidlá, voláme ich netiketa¹. Zásady komunikácie vo virtuálnom priestore sú však pre mnohých nové, neznáme a musíme sa ich učiť, niektorí v detskom veku, niektorí už ako dospelí. Stretávanie sa s ľuďmi cez internet prináša viacero ohrození. Mnoho ľudí sa na internete spolieha na nekonečnosť anonymity, možnosť utajenia. Pomocou rôznych technických prostriedkov sa takmer vždy dá písať, tvorca, surfer vystopovať.

Čo chceme deti naučiť? Úroveň faktov (kľúčové učivo vedomostné):

Šikanovanie na internete (cyberbuling) je použitie www stránky, emailu alebo mobilného telefónu s cieľom ublížiť niekomu. Niekedy to môže vyzerať ako nevinný žart. Aj preposielané fotky, videá alebo texty, ktoré si z niekoho iného uťahujú, sú šikanovaním. Ak sa stanete obeťou alebo svedkom šikanovania, povedzte to rodičom, učiteľom alebo ľuďom, ktorým dôverujete.

Pomoc môžete vyhľadať aj na www.pomoc.sk, www.prevenciasikanovania.sk, alebo zavolať na bezplatné číslo 116 111.

¹ Slovo vzniklo spojením slov net (sieť) a etiketa (súhrn pravidiel spoločenského správania). Ide o "nepísaný súbor pravidiel". Jeho dodržiavanie vnímame ako prejav úcty k ľuďom.

Človek, ktorý šikanuje, takto ventiluje svoj hnev, nespokojnosť so sebou, svetom okolo neho, nenávisť k iným ľuďom. Jeho nespokojnosť, nenávisť sa stupňujú, ale zároveň sa stávajú menej účinné ak narazí na človeka, ktorý vie, že ide o človeka slabého, osobnostne ešte nevzretého, neschopného sa zaradiť do spoločnosti a presadiť si svoju vôľu konformným spôsobom.

Nástrojmi násilníka sú sila, kontrola, dominancia a podmanenie. Ich cieľom je vyvolať vo vás odpoveď, reakciu, nech je už akákoľvek. Vaša odpoveď na ich provokáciu, im poskytuje pocit sily a kontroly, ktorú takto nad vami získali. Čím viac sa snažíte vyjednávať, vysvetľovať, uvádzať veci na pravú mieru, tým viac ich provokujete k ďalším akciám (upravené podľa www.zodpovedne.sk).

Sebaúcta - vážiť si sám seba, oceňovať seba. Vedieť v čom som dobrý, jedinečný, čím môžem obohatiť iných ľudí, aj v čom sa potrebujem rozvíjať, učiť sa od iných. Sebaúcta súvisí s tým, akí sme. Prijímať sa taký, aký som. Je to jedna z dôležitých potrieb všetkých ľudí.

Sebavedomie rozlišujeme od sebaúcty. Sebavedomie sa viac prejavuje navonok, súvisí s tým, čo vieme, máme, niekedy sa môže prejavovať aj povýšeným správaním. „Výskumy preukázali, že napríklad delikventi mávajú nízku sebaúctu, ktorú akoby kompenzovali prehnaným sebavedomím.“
http://www.svetgralu.sk/?id=temy_vychova_a_vzdelanie_respektovat_druheho_znamena_nesputava_t_mu_duch

Komunita - diskusia o pravidlách:

Predstavuje naladenie na tému bloku. Deti odpovedajú na otázku z postupu, s akými pravidlami sa v živote stretli. Diskusia zvyčajne prebieha v kruhu. Jej súčasťou je aj vysvetlenie kľúčového učiva o pravidlách, čomu deti nerozumeli, s čím súhlasili, s čím nesúhlasili.

Motivácia – Pozrite si komiks Dobrý vtíp na internete

<http://www.bezpecnenainternete.sk/data/komix.pdf> (individuálne, spoločne s využitím dataprojektoru, e- beam tabule alebo prečítajte komiks v skupinách z tlačenej verzie).

Nasleduje práca v skupinách, rozdelenie do skupín (napr. odpočítanie 1, 2,...x, spojenie rovnakých čísel v skupine, x je počet skupín v triede).

V skupine diskutujte o tom, ako sa cítili hlavní hrdinovia príbehu Peter a Jakub, zdôvodnite prečo? Ako by si sa ty cítil v koži Petra, Jakuba? Zdôvodni prečo?

Aké správanie vám u nich prekážalo? Správanie ktorých osôb sa vám v komikse páčilo? Ako inak mohli reagovať Peter, Jakub ďalší kamaráti, dospelí....?

Poznáte podobné príbehy z vášho života alebo zo života vašich kamarátov?

Práca v dvojiciach:

Prečítajte si učivo o šikanovaní a sebaúcte. Pripravte si 2 otázky na pochopenie obsahu textu.

Vysvetlite pojmy šikanovanie a sebaúcta svojej dvojici. Položte spolužiakovi, s ktorým ste pracovali, pripravené otázky.

Podoby kyberšikany:

Vyberte z nasledujúcich možností podoby kyberšikany tie, s ktorými ste sa stretli vy alebo vaši spolužiaci, kamaráti. Prediskutujte, aký majú vplyv na sebaúctu človeka a navrhnite aspoň 3 možnosti,

ako podporiť zdravú sebaúctu spolužiakov.

- Prijatie výhražnej, krutej, vulgárnej sms alebo emailu, telefonátu.
- Zasielanie zhadzujúcej fotomontáže so zmenenou tvárou, intímne fotografie, ... spolužiakom e-mailom.
- Vytvorenie webovej stránky, kde sú zverejnené zosmiešňujúce fotografie, video, básne, vtipy, piesne, karikatúry..., ktoré niekoho ponižujú, urážajú.
- Nabádanie na hlasovanie v rôznych urážlivých anketách, posielanie obrázkov, videonahrávok, fotografií spolužiakom online s výzvou, aby hlasovali, „Kto je najhorší, najväčší... (doplnenie urážlivého textu)“.
- iné (doplň aké).

Pedagóg označí 4 rohy v miestnosti skrátenými nápismi - výhražné správy a telefonáty; rozosielanie intímnych, znevažujúcich fotografií, fotomontáží; zosmiešňujúce www; nabádanie na hlasovanie v negatívnych anketách; iné podoby kyberšikanovania sú v strede miestnosti. Deti sa rozostavia do rohov a stredu miestnosti podľa toho, s ktorým prejavom sa už stretli. V skupine diskutujú o tom, aký vplyv majú tieto činy na sebaúctu jednotlivcov a navrhnú aspoň 3 spôsoby, ako možno sebaúctu detí zvyšovať v triede. Hovorcovia rohov a stredu prezentujú výstupy skupiny.

Úlohy pre celú triedu

Formou brainstorming o tom, „Aké správanie na internete vám prekáža?“, vytvorte v skupine zoznam nevhodných správania. Zapište na flip.

Navrhnite pravidlá správania na internete, ktoré sú prevenciou nevhodným správaniam. Zdôvodnite, prečo sú takéto pravidlá dôležité, nájdite aspoň 3 dôvody ku každému.

Výberové úlohy

(môžu ich spracovať jednotlivci alebo skupiny)

1. Vytvorte prezentačný plagát (veľkosť šírka 2x A4, dĺžka 4x A4), ktorý pravidlá v triede predstaví, objasní.
2. Vytvorte nový záver komiksu (vpíšte reakcie postáv od časti ďalšie ráno...), ktoré sa správajú podľa vami navrhnutých pravidiel.
3. Zdramatizujte iný záver komiksu (vytvorte si scenár dramatizácie, ktorá bude trvať max. 4 min. v skupine max 6 účastníkov).
4. Vytvorte ppt prezentáciu pre mladších spolužiakov o kyberšikanovaní, jeho prejavocho, prevencii, možnostiach hľadania pomoci (max. 7 slidov).
5. Vytvorte zoznam internetových stránok, kde sa môžete viacej dozvedieť o bezpečnom používaní internetu, pravidlách správania, kde môžete hľadať pomoc, alebo kde nájdú inšpirácie pre bezpečné používanie rodičia, učiteľa. Ku každej stránke pripíšte aspoň 2 témy, ktoré vás na nej zaujali a komu ich odporúčate prečítať si.
6. Napíšte príbeh, v ktorom zdôvodníte, prečo sú pravidlá správania sa na internete dôležité a ako sa ich môžeme naučiť rešpektovať (aspoň 10 viet).

Skupiny, jednotlivci prezentujú svoje vytvorené diela na konci bloku, prípadne na ďalších hodinách jednotlivých predmetov, na triednickej hodine.

Reflexia

Čo si sa dnes naučil, čo si si uvedomil? Ktoré z navrhnutých pravidiel je pre teba ľahké/ ťažké dodržiavať? Prečo?

Vyber si jedno z vytvorených pravidiel, na ktorého dodržiavanie sa sústreďíš najbližší týždeň. Zapiš si do denníka.

Ako si prispieval k práci v skupine? (sebahodnotenie prostredníctvom 5 prstov, stupnica - od 0, najmenšie prispievanie, do 5, najväčšie prispievanie).

Úlohy pre tých, čo skončili skôr:

Pozri si (v klube, doma) ďalšie časti komiksu – priatelia alebo neznámi, malá fotka veľký problém.

Zapiš si jednu vetu, posolstvo, odkaz z každého príbehu, porozprávaj sa o ňom so svojím spolužiakom.

Integrované predmety a prierezové témy: etická výchova, mediálna výchova, informatika, slovenský jazyk

Spracovala: Tatiana Piovarčiová